

KAMOŠ

VIANOČNÉ VÝDANIE, 2013/2014

Čo na úvod?

ZIMA

**SNEH UŽ VONKU PADÁ,
MAMKA PO MARTINKE BĀDA.**

**ČOSI BÚCHA PO POVĀLE,
MĀTKO HĀDĀ SĀNE MALĒ.**

**VONKU STOJĀ SNEHULĀK,
KĀTKĀ SĀ CHCE GUĀOVĀĀ.**

**PEĀKA BĀVĀ LĀZOĀČKA,
TĀŇU NUDĀ SĀNKOĀČKA.**

**PĀTKĀ KRĀSNE KORĀUJE,
TĀBOR SÚĀŽ VĀHLĀSUJE.**

**PĀTKĀ URĀITE VĀHRAJE,
SESTRĀČKA JU POĀZBUDZUJE.**

**VĀĀZOM SĀ STĀĀ ONĀ
Ā VĀHRĀĀ PLYŠOVĒHO KOŇĀ.**

ALEXĀNDRA SCĀRANKOVĀ, VIII. D

SKÔR, AKO NA NÁS DÝCHNU VIANOČNÉ SVIATKY ...

OBRADY A ZVÝKY NAŠICH PREDKOV (A ČO DNES?)

Čistota

Úprava príbytku mala čarovný charakter, čo súviselo s čistotou vo sviatočné dni. Domy, kuchyne a izby sa ozdobovali chvojinou, nad stôl v prednej izbe sa vešal stromček plný zväčša prírodných ozdôb alebo ovocia.

Aký je pôvod vianočného stromčeka?

Vianočný stromček nemá pohanský, germánsky pôvod, ako sa to niekedy chybne uvádza v médiách, podľa posledných výskumov sa jedná o čisto kresťanský zvyk, v ktorom sa spájajú dva náboženské symboly: svetlo a život.

V 11. storočí sa na mnohých miestach uvádzali chrámové divadelné hry s náboženskou tematikou. Zo začiatku sa hrávali v kostoloch, neskôr sa presunuli pred hlavný vchod kostola. Veľký úspech mala jedna hra, ktorá sa aj rýchlo rozšírila a hrávala sa hlavne v predvianočnom období. Predstavovala pozemský raj, stvorenie prvých ľudí, hriech Evy a Adama a ich následné vyhnanie z raja. Hra sa končila prísľubom Vykupiteľa, ktorý mal raz prísť na zem. Známý rajský strom predstavoval v strede javiska postavený stromček ovešaný ovocím.

V neskoršej dobe sa tieto chrámové divadlá prestali uvádzať. Rajský strom ale ostal ako symbol Vianoc, teda symbol príchodu Spasiteľa, ktorý očisťuje ľudstvo z nešťastia spôsobeného práve pri tomto rajskom strome. Rajský strom predstavoval veľmi starú symboliku, ktorá v strome videla znázornenie kozmu a života, a táto predstava sa v Biblii objavuje viackrát, strom života v pozemskom raji, strom života v apokalypse a podobne.

Kresťanský pôvod má taktiež symbolika sviečok na vianočnom stromčeku. Rozžaté sviečky symbolizujú svetlo sveta - Spasiteľa - ktoré prišlo na svet, aby zahnilo tmu zla, hriechu a pohanstva.

V domácnostiach sa vlastný vianočný stromček začal objavovať v Alsasku v 16. storočí. V 19. storočí sa výraznejšie rozšíril takmer do všetkých kresťanských štátov sveta.

Výber z Francúzskej encyklopédie

Zimný snovrat

24. december (naši predkovia ho volali rôznymi menami) – Kračun, Badňak, Dohviezdny večer, Vilija ...

Pomenovania sú odvodené od charakteru obyčají, ktoré mali privodiť úspech, pekný a bohatý život v novom roku.

Bol to začiatok sviatkov zimného snovratu. Ľudia chceli mágiou ovplyvniť budúcnosť. Verili, že aký je človek v tento deň, taký bude po celý rok.

Štedrovečerná večera

Vyvrcholením bola bohatá večera. Podľa zvykov sa začínala pri východe prvej hviezdy a jej zjavenie sa oznamovalo streľbou i zvonením zvonov. Vtedy sa na stole zapaľovala sviečka. Celý deň sa držal pôst.

Ešte pred večerou bolo treba urobiť obrady, ktoré mali rodinu ochrániť pred zlými duchmi a trápeniami, pole a záhradu pred pohromami a statok pred chorobami.

Večera sa začínala modlitbou. Najstarší člen rodiny potrel každému pri stole čelo medom, aby boli po celý rok zdraví. Do kútov sa hádzali orechy pre rodinné šťastie. Nohy stola boli zviazané špagátom, aby rodina držala pohromade.

Počas večere nik nemohol vstávať od stola. Pod obrus sa kládli peniaze, čo malo zabezpečiť bohatý nasledujúci rok.

Na stole sa nesmeli nachádzať ostré predmety, aby sa predchádzalo hádkam.

Prestrel sa jeden tanier navyše – pre náhodného pocestného i na pamiatku tých, čo zomreli.

Kto si schoval šupinku z kapra do peňaženky, mal mať stále dostatok peňazí.

Každý člen rodiny naprieč rozkrojil jablko. Keď mal jadrovník tvar hviezdy, znamenalo to šťastný rok a zdravie, keď sa objavil krížik, veštilo to rok so starosťami.

Zdroj: Televízia špeciál, 2011

VIANOCE

Už sme tu, už sme tu,
už sme doma z výletu.

Vianoce nás čakajú,
kapry sa už kupujú.

Stromčeky sú už ozdobené,
koláče tiež pripravené.

Domček nám už svieti,
okolo neho sa hrajú deti.

Zrazu fujavica veľká,
deti bežia do tepla.

To je Vianoc znak,
Maťko dostane prak.

Alexandra Sciranková, VIII. D

VIANOCE VO SVETE

Fínsko: Na Štedrý večer si dá rodina najprv poriadnu saunu, až potom si sadne k sviatočnému stolu. Darčeky prináša Joulupukki, ktorému pomáhajú trpaslíci. Deti si na nich dávajú pozor, lebo tie zlé vraj odnášajú do ľadového kráľovstva a iba dobré obdarúvajú.

Austrália: Keď je u nás zima, tu je horúce leto. Preto Santa Claus rozdáva darčeky aj na pláži. Prichádza na surfe alebo na záchranárskej lodi. Vianočná hostina, to je piknik na pláži alebo doma v záhrade. Všade sú farebné balóniky. Určite nechýba ani tradičný slivkový puding, v ktorom je zapečená drobnosť. Kto ju nájde, bude mať šťastie. V Austrálii si radi posielajú vianočné pohľadnice. Často ich vešajú pripevnené na šnúrke do okien.

Mexiko: Vianočný čas, volá sa Posada, sa začína 16. decembra. Po domácnostiach si rozdelia, kto a kedy bude mať Posadu. Každý deň potom v určenej rodine hrajú príbeh o tom, ako Mária s Jozefom hľadali prenocovanie v Betleheme. Potom je párty pre deti. Jedno z nich so zaviazanými očami a s pútnickou palicou robí Pinatu. Je to misa plná dobrôt - sladkostí a ovocia. Deti si dávajú do okien topánky až 6. januára. Čakajú, že im do nich dajú darčeky traja mudrci, ktorí priniesli cennosti aj malému Ježiškovi.

Egypt: V krajine pyramíd sa veriaci ľudia počas adventu postia –nejedia mäso, hydinu ani nič z mlieka. Na Štedrý deň idú do kostolov v úplne nových šatách. Na slávnostnej večeri sa podáva fata – jedlo z chleba, ryže, cesnaku a z vareného mäsa.

Rusko: S darčkami sa za deťmi ponáhl'a Ded Moroz – Dedo Mráz. Sedí na saniach, ktoré ťahajú kone. Je s ním aj jeho vnučka – Snehulienka. Vianoce tu slávia podľa svojho starého kalendára. Je to v čase, ktorý my poznáme ako sviatok Troch kráľov.

Zdroj: časopis Bobík, December 2011, s. 6 - 7

VIANOCE NA SLOVENSKU

Oblátky – symbol čistoty, sa piekli a hlavne na dedinách sa stále pečú podomácky z nekvaseného cesta.

Med – je zárukou, že pri stole sediaci budú počas celého roka na seba dobrí ako med.

Cesnak – permanentka na celoročné zdravie.

Kapustnica – opäť symbol zdravia a vd'aky. V regiónoch sa pripravuje zvyčajne z toho, čo si ľudia dokázali sami dopestovať (a nekatolíci aj dochovať a vyúdiť). Nájdete varianty s vajíčkom (celým!), slivkami, cviklou, orechmi, fazuľou a aj známu s hribsmi.

Ryba – nebývala zvykom, ale ako chladnokrvný živočích sa považuje za pôstne mäso. Zároveň bola v časoch prenasledovania niečo ako „poznávacie znamenie“ kresťanov.

Zemiakový šalát – za ten treba ísť poďakovať do susedných Čiech. Na vianočné stoly sa dostal až po 1. svetovej vojne a iného než kalorického a výdatného sme sa nedopátrali.

Opekance s makom – malé guľky z kysnutého cesta s makom, zaliate horúcim mliekom, mali symbolizovať hojnosť podobne ako dodnes tradované vianočné hostenie sa na strukovinách.

Jablíčko – hoci dnes na vianočných ovocných misách svietia skôr kumkvaty, mangá, papáje, jablíčko má stále svoj význam. Jeho zdravá hviezdička po rozkrojení je jasným posolstvom dobrého a šťastného roka pre celú rodinu.

Zdroj: lesk.cas.sk,

Kým mamka pripraví maškrtky, otec prinesie stromček ...

Hádaj na čo myslím ...

Strieborné ovce, rohatý pastier.

(ydzeivh a caisem)

Ražeň z mäsa a na ňom zlaté prasa.

(ňetsrp)

Mám ja takú kravičku, nemá krvi (mlieka) za lyžičku, ani mäsa za hrniec, ani kožku na krpec.

(ahclb)

Má dlhšie fúzy ako nohy, i nožnice svoje má, fúzy si však nestrihá.

(kar)

S červenou bradou na chóre spieva, ženu má, s ňou nelíha, len sedá.

(túhok)

Sedí pani na kláte v tmavom, čiernom kabáte. #

(con)

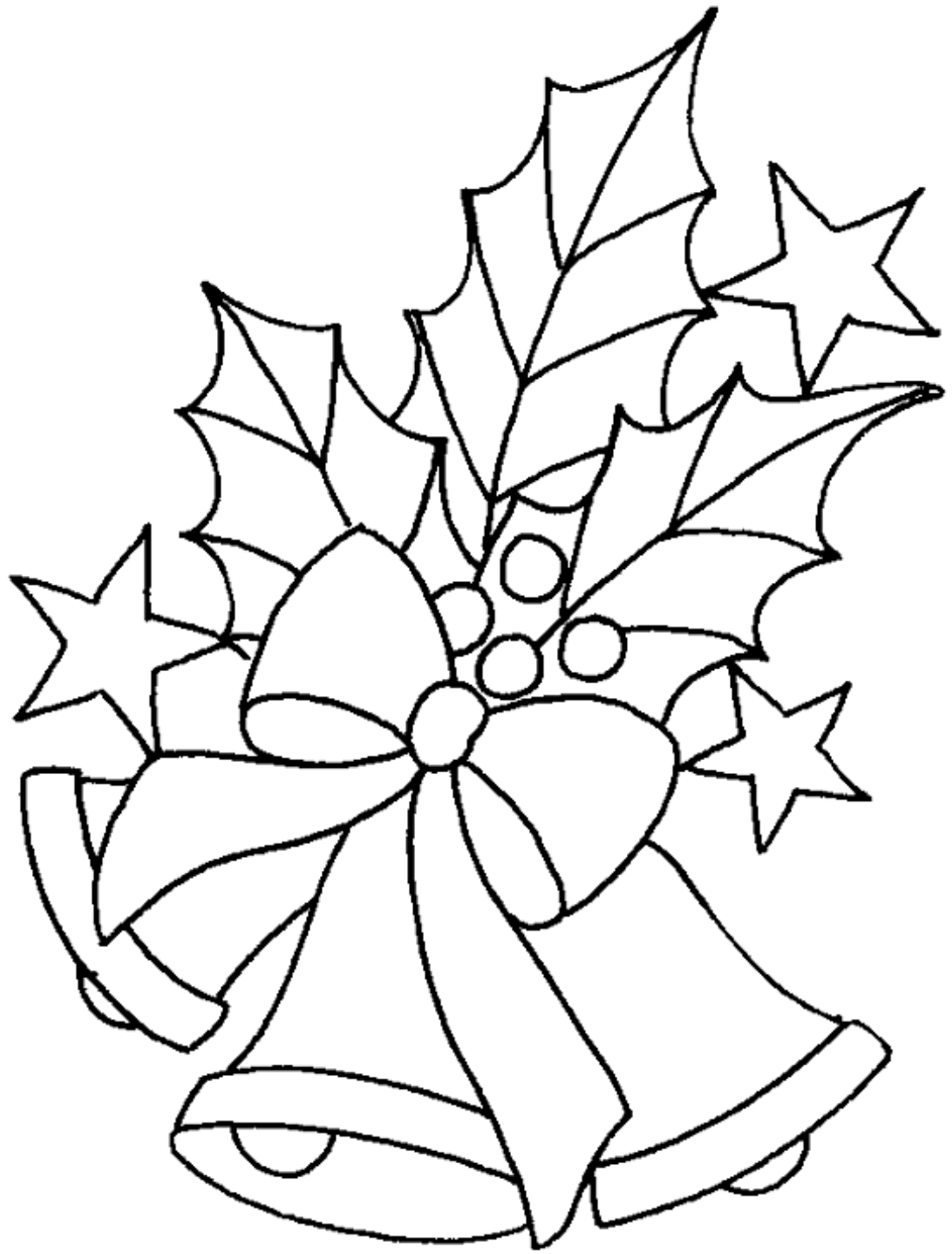
Dali by ste si vtip?

- Vieš prečo si slon maľuje nechty???
- Aby sa mohol skryť v lentilkach....
- A videla si už slona v lentilkach?? nie??....No vidíš jak sa skryl!

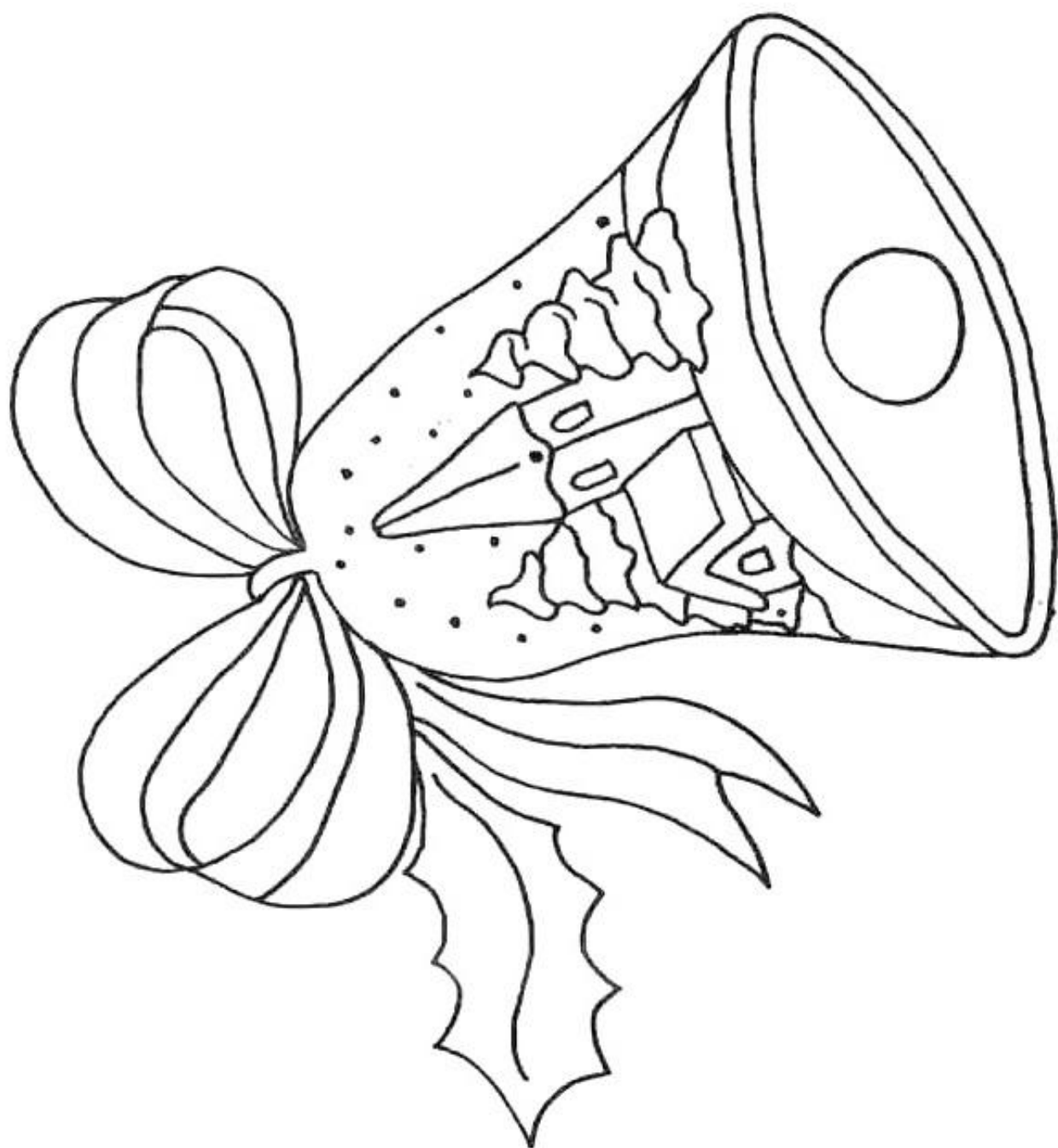

- Idú dvaja policajti v novom aute a jeden povie druhému:
  - Pozri sa, či funguje smerovka!
  - Funguje, nefunguje, funguje, nefunguje ...

Vianočné vtipy

- Viete ako chodí Ježiško do panelákov?
- No predsa radiátorom!
- Sranda musí byť, povedal Santa Claus a nerozdal darčeky.
- Škótska rodinka pri vianočnom stromčeku: - Tak detičky, ak ste už darčeky videli tak ich zabaľte, aby ste ich mali aj budúce vianoce k dispozícii.
- Škótsky Mikuláš navštívi rodinu a prihovorí sa deťom: - Tak, detičky, čo si odo mňa kúpite?

- Policajt sa rozhodne, že si uloví vianočného kapra. Zbral náradie a začal sekať dieru do ľadu. Odrazu príde za ním jeden pán a kričí: - Okamžite prestaňte sekať do toho ľadu! - Akým právom mi to zakazujete!? - Právom správcu zimného štadióna!
- Keď príde v noci za Tebou veľký chlap s bielou bradou v červenom kabáte a bude Ťa pchať do vreca, tak sa neboj, možno len niekto písal Ježiškovi, že Ťa chce pod stromček...
- Janko sa na Vianoce pýta otca: - Oco vieš, ktorý vlak najviac mešká? - Nie synak. - No predsa ten, čo si mi slúbil minulé Vianoce.

Zdroj: internet

Spracovala: Eva Nemcová, IX. A

SILVESTER!!

Vianoce - sviatky, ktoré spájajú rodiny, ktoré životu pripomínajú, prečo sme na svete. No krátko po nich prichádza čas zábavy a veselosti - SILVESTER! Nuž bavme sa, užívajme si (POZOR! Všetko s mierou a s rozumom). A aby si užili dospelí i deti, objavili sme pre Vás niekoľko inšpiratívnych hier (Zdroj: najmama.aktuality.sk):

1. Škatuľka prianí

Každý člen rodiny napíše na lístok, čo si najviac praje v budúcom roku. Ktoré z detí ešte nevie písať, diktuje rodičom. Všetky lístky sa potom uložia do malej škatuľky, ktorá sa zalepí páskou a odloží na bezpečné miesto. Budúci rok - opäť na Silvestra - sa znova otvorí. Celá rodina môže bilancovať, ktoré zo želaní sa naplnilo.

2. Zošit spomienok

Zakúpením malého zápisníka si môžete založiť rodinný zošit spomienok. Každý člen domácnosti doň vpíše, čo sa mu v predchádzajúcom roku najviac páčilo, čo sa mu podarilo dokázať, urobiť, z čoho mal najväčšiu radosť, ... Môžete pospomínať veľké rodinné oslavy, výročia, karneval, narodeniny, výlety, dovolenku, prírastok do rodiny, nástup dieťaťa do škôlky či školy, a pod.

Presne o rok na Silvestra čítaním zo zošita spomienok si pripomeniete najvýznamnejšie rodinné udalosti z minulého roka. Zostanú vám tak vryté v pamäti dlhší čas.

3. Silvestrovské fotky

Zábavne sa poobliekajte, vystrúhajte grimasu a urobte každému členovi rodiny fotku, na ktorej v ruke drží nápis Silvester 2011! (vždy s aktuálnym rokom) Založte na tieto fotky zvláštny silvestrovský album a fotky dopĺňajte každý rok. Môžete tak pozorovať a porovnávať, ako sa postupom času všetci menia. Pekná rodinná tradícia, s ktorou nemožno len tak ľahko prestať.

Čo je to?

- ❖ Prišiel k nám biely kôň, zaľahol nám celý dvor. (hens)
- ❖ Prišiel k nám host', spravil nám most, bez sekery bez dláta, a predsa je pevný dost'. (zárm)
- ❖ Každé ráno veselo ťahá spáča z postele. Za tú službu nevd'ačníci hneď ho kliknú po palci. (kídub)
- ❖ Nikdy sa neumýva, predsa čistý býva. (hens)
- ❖ V povetrí lieta, leží na zemi, na strom si sadá, ale vták neni. (hens)
- ❖ Neje a nepije, bez farbičiek maľuje. (zárm)
- ❖ Prišla k nám potovora, nazrela do dvora, na každom kolíčku nechala trošíčku. (amiz)
- ❖ Stojí v izbe zebra, čo má teplé rebrá. (rotáidar)
- ❖ Do čoho nevyvrtaš dieru? (ydov od)
- ❖ Poznám jeden domček. V ňom päť bratov býva. Každý sa vo svojej izbičke ukrýva. (akčivakur)

Niečo pre šikovné rúčky:

Panáčik

Potrebuje:

Štvrtinu papiera, nožnice, pastelky - fixky, povrázok, koráliky, cvočky (dajú sa kúpiť v každej galantérii).

Postup: Na papier si predkreslíte gašparka, medvedíka .... - každý diel zvlášť (nohy, ruky, telo). Potom vyfarbíme podľa fantázie, vystrihnete. Na každú časť, ktorú budete aplikovať, „nacvaknete“ cvoky a spojíte do seba, potom zozadu prepojíte špagátom. Potom už stačí len povrázok dozdobiť korálikmi a je hotovo!!

Vtáky

Jednoduchý postup ako si skrásliť byt malými vtáčikmi ..

Potrebuje: kartón, nožnice, lepidlo, farby alebo pastelky, povrázok, korálik, chlpaté drôtky

Postup: kartón prehne napoly, nakreslíme obrys vtáčika, aby nám lepšie držal, môžeme kartón zlepiť, prilepíme nožičky (chlpaté drôtky), vtáčika vyfarbíme podľa fantázie, prilepíme očička a nakoniec prevlečiete šnúrkou na zavesenie

A na záver?

Sú tu najkrajšie sviatky v roku. Každý z nás má nejaké očakávania, túžby. Je to fajn, pretože bez snívania by ľudstvo nekráčalo „vpred“.

No aspoň na chvíľu sa zastavme. Obzrime sa vôkol seba, podajme ruku tomu, kto ju potrebuje, staňme sa jeden druhému oporou, alebo si toho druhého aspoň vypočujme. Svet bude zrazu aspoň o trochu lepší. A Vianoce? Tie budú jagavejšie a určite aj bohatšie. Pretože bohatstvo, to nie je veľa peňazí, drahý darček ..., ale radosť v očiach, úsmev na tvári, blízki okolo stola, teplo ohňa z kozuba, mihotavé svetlo sviečky ...

Bohatstvo - to sú Vaše sny.

Tak snívajte!

Šťastný nový rok!

To všetko Vám prajú členovia
krúžku Slovenčina, aká si a Vaši
spolužiaci.

